

Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2025

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

Kuvaus toiminnasta

Uuden Turun toiminta- ja johtamismalli astui voimaan helmikuussa 2022. Uusi Turku -muutosprosessin taustalla on Turun kaupungissa 2021 käyttöön otettu pormestarihallinnallinen malli sekä vuoden 2023 alusta voimaan tullut Sosiaalinen ja terveystalouden uudistus. Näiden muutosten myötä kaupunki on halunnut uudistua myös organisaationa. Uusi Turku on merkittävä muutosprosessi, jossa tavoitteena on ottaa käyttöön ihmiskeskeinen ja yhteisvaikuttavan johtamisen toimintamalli ja toimintatapa. Poikkialaista ja yhteisvaikuttavaa toiminta- ja johtamismallia pilotoidaan heinäkuussa 2023 käynnistyneessä Lasten ja Nuorten palvelukokonaisuuden muutoshankkeessa.

Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden tavoitteena on tuoda yhteen ja näkyväksi lapsiin ja nuoriin kohdistuvat resurssit, joita tullaan jatkossa ohjaamaan ja johtamaan kaupunkitasoisesti. Tämä edellyttää toiminnan ja talouden suunnittelua kaikkien palvelukokonaisuuksien ja -alueiden yhteisenä tekemisenä. Tavoitteena, että tuloksena syntyy yhteisvaikuttavaa, yhteensovitettua toimintaa, joka parhaalla mahdollisella tavalla huomio lasten ja nuorten monenlaiset tarpeet. Integraatiotoiminto tukee muutosprosessia resurssineen ja heinäkuulle 2025 käynnissä olevat kärkihankkeet – erityisesti Osaamisen kärkihanke, Yhteisöllisyyden kärkihanke ja Kulttuurin kärkihanke – kytkeytyvät tiiviisti muutoksen toteutukseen ja resursointiin.

Tavoitteena on, että uuden palvelukokonaisuuden muutoshanke kasvattaa kaupungin kyvykkyyttä tukea lasten ja nuorten hyvinvointia sekä tarttua haasteisiin ketterämmin uudella ja innovatiivisella tavalla. Muutoshankkeessa luotavassa toimintamallissa tullaan kuvaamaan, miten kasvatuksen ja opetuksen, kaupunkiympäristön, liikunnan, kulttuurin sekä nuorisopalveluiden palvelukokonaisuudet suunnittelevat, johtavat ja raportoivat sekä resursoivat palvelutuotantoon yhdessä ja yhteisvaikuttavasti. Hankkeen fokus on koko kohderyhmässä ja ekosysteemissä – ei vain esimerkiksi nuorisopalveluja käyttävissä tai urheiluseurojen toimintaan osallistuvissa.

Palvelukokonaisuuteen kuuluu nuorisopalveluiden palvelualue. Nuorisopalvelut luo edellytykset nuorisotyölle ja -toiminannalle järjestämällä ja tuottamalla nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten osallisuutta yhteiskunnassa ja yhteisöissä. Tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja ulkopuolisuuden tunnetta sekä vahvistaa nuorten asemaa eri yhteisöissä ja yhteiskunnassa.

Toimintaympäristön muutokset

Taustaa

Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden muutoshanke käynnistettiin (asettamispäätös 22.6.2023), koska haasteena on, että nykyisellään ei ole saatavissa yhteen kootua kokonaiskuvaa, paljonko ja minkälaisia resursseja lasten ja nuorten palveluihin käytetään eikä myöskään kokonaisvaltaista tietoa, mitä kaikkea tehdään.

Vuoden 2023 alussa osa kaupungin palveluista siirtyi Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Muutoksen jälkeen lasten ja nuorten palvelut (ml. kasvatusta ja opetusta) ovat noin 75 prosenttia kaupungin budjetista. Tarkempaa tietoa palveluiden kustannuksista ja erityisesti vaikuttavuudesta ei ole. Haasteena on myös, että lasten ja nuorten asioiden omistajuus kaupungin sisällä jakautuu monelle taholle eikä kokonaisnäkemyksiä siten ole muodostunut. Tämä edellyttää uudenlaista toimintamallia ja yhteisvaikuttavaa johtamista.

Hallitusohjelmassa (2023) nuorten hyvinvoinnin edistäminen on monin tavoin esillä ja hallitus osoittaa kokonaisvastuun nuorten hyvinvointityön johtamisesta opetus- ja kulttuuriministeriöön. Tämäkin muutos edistää Lasten ja Nuorten palvelukokonaisuudessa pilotoitavaa yhteensovittamista.

Hallitus laati keväällä 2024 toimenpideohjelman nuorisolaajalla jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vuosille 2024–2027. Tällä ohjelmalla on merkitystä myös Lasten ja Nuorten palvelukokonaisuuden muutoshankkeelle, koska palvelukokonaisuuden omistajuuteen on siirretty käynnissä olevat jengiytymisen ja häiriökäyttäytymisen hankkeet. Myös Turussa herättää huolta nuorten häiriökäyttäytyminen ja mahdollinen jengiytyminen. Yhtenä merkittävänä taustatekijänä häiriökäyttäytymiselle nähdään lukutaidon puute ja sen myötä haasteet integroitua yhteiskuntaan ja esimerkiksi koulutuksen kautta työelämään. Tämän vuoksi tavoitteena on vaikuttaa myös ongelman taustalla oleviin juurisyyhin.

Hallitusohjelmassa korostetaan harrastamisen merkitystä nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäjänä: Hallitus turvaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen. Samaan asiaan on tartuttu myös Lasten ja Nuorten palvelukokonaisuudessa. On myös tunnustettu, että osalle lapsista ja nuorista keskustassa tai omalta asuinalueelta olevat harrastusmahdollisuudet estävät harrastamisen. Tämän vuoksi tavoitteena on lisätä harrastamisen mahdollisuuksia alueilla

olevissa kouluissa ja muissa yhteiskäytön mahdollistavissa tiloissa.

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkiallinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Ohjelmassa määritellään tärkeimmät nuoria koskevat valtionhallinnon tavoitteet ja toimenpiteet tulevina vuosina. Uusi, vuosille 2024–2027 laadittu ohjelma valmistui keväällä 2024.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” vuonna 2021 on edeltänyt Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden syntymistä ja vaikuttaa palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin.

Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden muutoshankkeen tavoitteena on kehittää ja pilotoida:

1. Kaupunkitasoinen lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden johtamismalli, jossa koko ikäryhmään liittyvää toimintaa johdetaan kokonaisvaltaisesti huomioiden sekä kaupungin, että muiden toimijoiden palvelut. Tämä yhteisvaikuttava ja toimintoja integroiva johtaminen kattaa koko lasten ja nuorten palvelujen ekosysteemin. Tavoitteena on, että johtamismalli mahdollistaa ketterän reagoinnin muuttuvan maailman tarpeisiin ja elää näin ajassa.
2. Resurssien suunnittelun ja kohdistamisen toimintamalli, jolla voidaan varmistaa, että lasten ja nuorten palvelut ovat ennaltaehkäiseviä, aidosti hyvinvointia tukevia sekä oikea-aikaisia ja -paikkaisia. Toimintamalliin liittyvän tiedon keruun ja tietojohdamisen avulla lapsiin ja nuoriin käytettävien resurssien vaikuttavuus saadaan näkyväksi. Näin henkilö- kuin myös budjettiresurssia pystytään käyttämään tehokkaammin ja liittämään osaksi vuosijohtamista. Tavoitteena on, että kaikki poikkialainen lasten ja nuorten palveluihin suunnattu kehittämisresurssi johdetaan

muutoshankkeen myötä syntyvässä palvelukokonaisuudessa.

3. Palvelutuotannon toimintamalli (sis. palveluverkon), joka pitää sisällään sekä kaupungin linjaorganisaation palvelut että poikkialaiset, yhteisvaikuttavat, palvelut. Tavoitteena on, että palvelutuotannon toimintamalliin saataisiin kuvattua myös hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin palvelut soveltuvin osin.

Kaikkien kolmen kokonaisuuden suunnittelu ja pilotointi sekä edelleen kehittäminen perustuu kaupunkitason tietoon, mutta myös kansallisista tietolähteistä saatavaan tietoon. Näitä olemassa olevia tietoja hyväksikäyttäen lasten ja nuorten palveluiden suunnittelun pohjaksi on koottu Lasten ja nuorten hyvinvoinnin mittaristo. Tämä mittaristo koostuu eri hyvinvoinnin ulottuvuuksia mittavista mittareista ja niiden analyyseista, joissa näkyy myös kentältä saatava kokemustieto. Tavoitteena on, että lasten ja nuorten palveluiden vuosisuunnittelu, ml. resurssien suunnittelu, pohjaa tälle tiedolle.

Lasten ja nuorten muutoshankkeen etenemisen tueksi on perustettu Lasten ja nuorten muutoshankkeen ydinryhmä (Lanu-ydinryhmä). Ydinryhmässä ovat lasten ja nuorten palveluista vastaavat palvelualuejohtajat, työllisyys- ja yrityspalvelu-uudistuksen asiantuntija sekä sovitusti muita asiantuntijoita. Tavoitteena on, että ryhmään tulee edustus myös lastensuojelujärjestöistä ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta.

Ydinryhmän tehtävänä on yhteensovittavan johtamisen kehittäminen ja uusien toimintamallien käyttöönoton tukeminen, yhteisvaikuttavan vuosijohtamisen kehittäminen sekä yhteisen kehittämisen resurssisuunnittelu.

Vuonna 2025 pilotoidaan ensimmäisen kerran palvelualueiden yhteistä yhteisvaikuttavaa toimintasuunnitelmaa. Palvelukokonaisuuden toiminnan suunnittelun pohjana on lasten ja nuorten hyvinvointitieto (Lasten ja nuorten hyvinvoinnin mittaristo) sekä päätetyt kolme painopistettä. Tästä kokonaisuudesta muodostaa samalla Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Yhteisvaikuttava palveluiden suunnittelu ja toteuttaminen on osa kaupungin vuosijohtamista ja sen edistymisestä raportoidaan osavuosisikatsausten yhteydessä.

Lasten ja nuorten ydinryhmä päätti vuoden 2025 kehittämisen painopisteiksi kolme kokonaisuutta:

1. Tilojen käyttö

Tavoitteena laajentaa kaupungin tilojen monitoimijaisuutta ja yhteiskäyttöä. Tämä vaatii paitsi tilojen avaamista myös toimintakulttuurin muutosta. Tavoitteena konseptoida ”Koulu alustana” -toimintamalli, jossa alueen koulu olisi alueen yhteisöllisyyden ja monitoimijaisuuden keskus.

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
<p>Koulu alustana –mallin pilotoiminen: Konseptoidaan ”Koulu alustana” -toimintamalli, jossa alueen koulu olisi alueen yhteisöllisyyden ja monitoimijaisuuden keskus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään tunnin päivässä liikkuvat Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa Voi ilmaista mielipiteensä oppitunnilla Opettajat kiinnostuneita kuulumisista Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- ja luokkayhteisöä Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun Tyytyväinen elämäänsä Tuntee itsensä yksinäiseksi Ei yhtään läheistä ystävää Koulukiusattuna säännöllisesti Tehdään oma erillinen kysely näiden mittareiden pohjalta Pansiossa, seurantakysely keväällä 2025 ja keväällä 2026. Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, liikunta, kulttuuri, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, nuoriso, tilapalvelut, kaupunkiympäristö
<p>Tilojen yhteiskäytön tehostaminen: Kehitetään tiloja monikäyttöisimmiksi, jotta mahdollistetaan esimerkiksi lasten ja nuorten harrastus- ja kerhotoiminnan järjestäminen iltaisin. Vahvistetaan samoissa tiloissa alueen asukkaiden hyvinvointia tukevien muiden palvelujen järjestämistä. Tehostetaan kaupungin omien tilojen laajempaa sisäistä käyttöä esimerkiksi harrastustoiminnan järjestämiseen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aistiestettömyyden toteutuminen Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta, kulttuuri, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, nuoriso, tilapalvelut, kaupunkiympäristö
<p>Koulujen ja päiväkotien pihojen ja puistojen parempi hyödyntäminen: Kehitetään liikkumis- ja leikkipaikkoja ja koulujen pihoja eri palvelukokonaisuuksien/-alueiden välisellä yhteistyöllä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lähivirkistysalueiden osuus pinta-alasta Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, liikunta, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kaupunkiympäristö

2. Kaikki mukaan

Tavoitteena lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja jaksamisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy lisäämällä alueellisia harrastamisen mahdollisuuksia ja tukemalla lukutaidon kehittymistä. Erityinen huomio kiinnitetään monikielisiin lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin sekä olemassa olevan tiedon perusteella esiin nousevaan ahdistuneiden nuorten (erityisesti tytöt) ryhmään.

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
<p>Lukutaito-ohjelman toimenpiteiden käynnistäminen kaikilla kouluasteilla: Lukutaitostrategia-projektin tuloksena</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpiteiden toteutuminen eri kouluasteilla 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, kirjastopalvelut

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
syntyvän lukutaito-ohjelman toimenpiteiden käynnistäminen eri palvelualueilla lasten ja nuorten lukutaidon parantamiseksi.		
<p>Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen:</p> <p>Kehitetään harrastustoimintaa yhdessä kolmannen sektorin ja esim. urheiluseurojen toimijoiden kanssa sekä sen resursointia ja koordinoitua. Luodaan harrastamisen koordinaatioryhmä, joka ohjaa lasten ja nuorten harrastamisen kokonaisuutta resurssiviisaasti sekä yhteisövaikuttavasti erilaiset asuinalueiden tarpeet huomioiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nuoret, joiden fyysinen toimintakyky on heikko Vähintään tunnin päivässä liikkuvat Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> perusopetus, liikunta, kulttuuri, nuoriso, tilapalvelut, kaupunkiympäristö
<p>Liikkeen ja liikunnallisen toiminnan lisääminen päiväkotij- ja koulupäivien yhteyteen: Lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään lisäämällä liikettä ja liikunnallista toimintaa päiväkotij- ja koulupäivien (ml. liikunnallinen harrastus- ja kerhotoiminta koulutiloissa ja piha-alueilla koulupäivän jälkeen) yhteyteen liikunnan ja kasvatuksen ja opetuksen palvelualueiden yhteistyönä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nuoret, joiden fyysinen toimintakyky on heikko Vähintään tunnin päivässä liikkuvat Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, liikunta, kaupunkiympäristö
<p>Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön mallin pilotoiminen: Pilotoidaan Selvästi JEES! –projektissa kehitetty päihdekasvatusmalli. Päihdekasvatukseen sisällytetään tunnekasvatuksen ja mielen hyvinvoinnin tukemisen sisältöjä. Lisätään vanhempien tietoisuutta lasten ja nuorten päihdeidenkäytöstä. Toteutetaan päihdekasvatusta suunnitelman mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso
<p>Koulusegregaation vaikutusten vähentäminen: Koulusegregaation vähentämisen tiekartta ja sen toimenpiteiden käyttöönotto kaikilla kouluasteilla yhteisöllisyyden lisäämiseksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Erittäin heikko osallisuuden kokemus Voi ilmaista mielipiteensä oppitunnilla Opettajat kiinnostuneita kuulumisista Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- ja luokkayhteisöä Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun Pystyy vaikuttamaan elämänsä kulkuun Tyytyväinen elämäänsä Itsensä yksinäiseksi tuntevat Ei yhtään läheistä ystävää 	<ul style="list-style-type: none"> kaikki palvelualueet

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisopalveluiden yksilöllisesti kohtaamat nuoret Toimenpiteiden toteutuminen 	
<p>Turvallinen Turku lapsille ja nuorille – toimintamallin kehittäminen: Vahvistetaan opetus- ja ohjaushenkilöstön turvallisuusosaamista sekä koulujen ja oppilaitosten turvallisuuskulttuuria. Vahvistetaan ja kehitetään ennaltaehkäisyä ja puuttumisen malleja kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän, häiriökäyttäytymisen ja väkivallan vähentämiseksi. Kehitetään Varsinais-Suomen sovittelutoimiston kanssa mata-lankynnyksen toimintamalli lasten- ja nuorten riita-asioiden sovittelulle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Koulukiusattuna säännöllisesti, koulukiusattuna vähintään kerran viikossa Kokenut seksuaalista häirintää koulussa Kokenut fyysistä uhkaa Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä ja fyysistä väkivaltaa Kokenut seksuaalista väkivaltaa Rikoksista syylliseksi epäillyt Kaupungin tekemien sovittelualoitteiden määrä Raportoidut määrät kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltilanteista Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kaikki palvelualueet

3. Systeminen muutos

Tavoitteena muuttaa nykyistä tieto- ja resurssijohtamisen mallia enemmän ihmis- / tarvelähtöiseksi. Tavoitteena ei ole lisätä palveluita vaan lisätä olemassa olevien palveluiden ja rakenteiden hyödyntämistä ja ymmärrystä palveluiden ja toiminnan vaikuttavuudesta.

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
<p>Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) päivitetyn mallin käyttöön ottaminen sekä asukasbudjetin hankkeiden toteuttaminen ja mallin kehittäminen (lapsibudjetoinnin kehittäminen): Vaikutusten ennakoarviointi on lakisääteistä. Ennakkovaikutusten (ja lapsivaikutusten) arvioinnin ohjeistusta päivitetään ja otetaan käyttöön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kaikki palvelualueet
<p>Yhteisövaikuttavuustyön aloittaminen: Turun kaupungin, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) ja Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöjen (VSLJ ry) kanssa aloitetaan yhteisövaikuttavuus-toimintamallin suunnittelu ja jalkauttaminen Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön (Itla) tukemana. Sovitaan yhteisistä tavoitteista ja toisiaan vahvistavista toimista, jaetuista mittareista, jatkuvasta vuoropuhelusta ja toiminnasta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpiteiden toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> kaikki palvelualueet
<p>Boostii-edun (harrastekortin) käyttöön ottaminen: Turku panostaa lasten ja nuorten hyvinvointiin ottamalla 1.1.2025 käyttöön 7–19-vuotiaille turkulaisille koh-</p>	<ul style="list-style-type: none"> Boostii-edun käyttöaste Vaikutukset lasten ja nuorten harrastamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> liikunta, tietopalvelut

Toimenpiteet	Mittarit	Vastuupalvelualue
distettavan taloudellisen tuen. Vuosittainen tuki toimii taloudellisena tukena ohjattun liikunnan harrastamiseen turkulaisissa seuroissa/yhdistyksissä. Uusi kehittyvä toimintamalli kannustaa liikkumiseen, ehkäisee syrjäytymistä, edistää saavutettavuutta ja tasavertaisuutta eri ikäryhmien, sukupuolien, asuinalueiden ja eri liikuntalajien harrastusmahdollisuuksien näkökulmasta, turvaa jokaiselle lapselle/nuorelle mahdollisuuden harrastaa liikuntaa seurassa sekä tukee kotitalouksia harrastuskuluissa. Boostii-edun taustalle rakennettava sähköinen ratkaisu parantaa tiedolla johtamista. Raportointitietojen avulla kaupunki voi suunnata resurssit oikein.		
Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen: Kehitetään yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamalleja. Otetaan käyttöön koulupoissaoloja vähentäviä toimintamalleja.	<ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma on käytössä Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma on käytössä kaikissa oppilaitoksissa Perusopetuksen oppilaat, joiden poissaoloista (yli 100 tuntia poissaoloja) rehtori on huolissaan Luvattomia poissaoloja vähintään viikoittain 	<ul style="list-style-type: none"> varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Yhä vahvemmin Lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa tullaan nostamaan esille turvallisuutta läpileikkävänä teemana ja punaisena lankana. Tavoitteena olevalla lasten ja nuorten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämisellä on suora vaikutus turvallisuuteen ja sen myötä yhteiskuntarauhaan. Tätä kehittämistä tullaan konkretisoimaan ja viemään eteenpäin erityisesti koulu alustana -toimintamallin käyttöönotolla sekä lasten ja nuorten harrastamisen edistämällä.

Syksyllä 2023 perustettiin kansalaispaneeli vuosille 2024–2025 ja kaupunginhallitus asetti aiheeksi talouden lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden näkökulmasta. Tämän vuoksi vuoden 2025 toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon talouden ja toiminnan antamien mahdollisuuksien mukaan myös keväällä 2024 kokoontuneen kansalaispaneelin seitsemästä suosituksesta seuraavat:

- Kaupungin tulee kohdentaa nuorisotyönresursseja tarvelähtöisesti ja panostaa koulunuorisotyöhön, jotta koulujen ja nuorisotyön yhteistyö paranee. Tämä tukee matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää työtä ja tukee lasten ja nuorten hyvinvointia.

Vastuutaho: nuorisopalvelut sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

- Turun tulee panostaa jatkossakin lapsiin ja nuoriin. Erityisesti ennaltaehkäisevä ja matalan kynnyksen toiminnot tulee olla heille helposti saatavilla, jotta he integroituvat vahvasti yhteiskuntaan.

Vastuutaho: Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus

- Kaupungin tilojen tulisi olla monipuolisesti käytössä myös harrastustoiminnassa. Esimerkiksi koulujen tiloja tulisi hyödyntää laajemmin myös koulupäivän ulkopuolella. Koulu toimisi hyvin myös lasten ja nuorten alustana osallisuuden vahvistamiselle.

Vastuutaho: Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus (erityisesti perusopetus, liikunta, kulttuuri ja nuorisopalvelut sekä kaupunkiympäristö); Koulu alustana -kehittäminen

- Turun tulee tehdä toimia, jolla se lisää yhteisöllisyyttä kaupunkilaisten keskuudessa yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Vastuutaho: Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Harrastamisen mahdollistaminen tulee nähdä moninaisesti. Liikunnan lisäksi kulttuuri- ja muu nuorisotyöllinen harrastetoiminta tulee olla tuetua ja resursoitua. (Harrastamisen Turun mallin vahvistaminen)

Vastuutaho: liikunta, kulttuuri ja nuorisopalvelut

Nämä tavoitteet ovat osana lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelmaa ja niiden toteutumista seurataan yhteisesti sovitulla mittareilla.

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2025
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöjen kanssa laaditun kumppanuussopimuksen käyttöönotto lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa. Harrastekortin käyttöönoton edistäminen.
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Käynnistyneet nuorisojärjestöfoorumit sekä uudistunut nuorison järjestökirjettä jatketaan. Avustusten osalta järjestöjä ja tarpeita kuullaan. Yhteistyötä järjestöjen kanssa jatketaan, mm. Poikien talon käynnistynyt toiminta Vimmassa. Yökahvilalle suunnitellaan jatkoa.
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Vuoden 2025 aikana jatketaan Harrastamisen Turun mallin ja Harrastamisen Suomen mallin toimenpiteiden toteuttamista. Harrastekorttimalli saadaan käyttöön vuoden 2025 alusta. Harrastekorttiin kytketään mahdollisuuksien mukaan liikunnan lisäksi myös kulttuurin harrastamisen mahdollisuuksia. Nuorisopalvelut tarjoaa niin alueellisesti kuin myös keskitetysti (alueellinen nuorisotyö, Vimma, bändi- ja musiikkitoiminta, Cube) harrastamisen mahdollisuuksia helposti saavutettavina ja pääosin maksuttomina palveluina. Palveluiden tuottamisessa kuullaan nuoria aktiivisesti. Nuoret ovat olleet myös mukana tuottamassa sisältöjä ja tapahtumia. Nuorten omaehtoisia harrasteryhmiä tuetaan mm. mahdollistamalla maksuttomia ja turvallisia tiloja.
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Nuoria osallistavassa taide- ja musiikkitoiminnassa tehdään moniammatillista ennakoivaa ja ennaltaehkäisevää työtä. Nuorille ja nuorille aikuisille mahdollistetaan taiteen, kulttuurin, luovuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia saavutettavissa ja turvallisissa toimintaympäristöissä. Palveluja tuetaan Vimmassa, musiikkitoiminnan tilassa Auran Panimolla sekä erilaisissa tapahtumissa, nuorten toimintaympäristöissä ja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Palvelut sisältävät kaikille avointa taide- ja musiikkitoimintaa, harrastusryhmätoimintaa, pienryhmätoimintaa sekä esitys- ja tapahtumatoimintaa. Nuoret ovat myös aktiivisessa roolissa palvelujen ja tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Yhteistyötä kaupungin eri kulttuuritoimijoiden kanssa kehitetään ja lisätään. Nuorisopalvelut mukana kaupunkitasoisessa harrastamisen koordinoinnin edistämässä.
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun	Tuetaan ja edistetään osana lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden muutoshanketta Maan paras oppimispolku -toteutumista (Osaamisen kärkihanke). Lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden Lanu-ydinryhmä ohjaa ja yhteissuunnittelee toimenpiteitä, joilla vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea moniammatillisena yhteistyönä. Erityinen huomio vuonna 2025 on lukutaidon kehittämisessä ja vahvistamisessa. Yhdessä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa toteutetaan kotien ja huoltajien osallisuutta tukevia toimenpiteitä hyödyntäen esim. koulujen pihvoja (Yhteisöllisyyden kärkihanke).

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2025
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Jatketaan yhteisvaikuttavan johtamis- ja palvelumallin rakentamista lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa sekä laajemmin uuden Turun rakenteessa. Vahvistetaan osana vuosisuunnitteluprosessia.
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Digitaaliselle nuorisotyölle on laadittu toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena on tehdä nuorisotyöstä entistä saavutettavampaa ja mielekästä käyttämällä digitaalisia välineitä ja alustoja, tarjota nuorille monipuolista toimintaa, joka yhdistää digitaalisen ja fyysisen maailman, auttaa kehittämään digitaalisia taitoja ja tukea nuorten osallisuutta yhteiskunnassa. Toimintaa toteutetaan sekä verkossa että nuorisotiloja kiertävä Digipajassa. Verkkotoimintoihin kuuluu mm. Turku Game Academyn Discord-serveri (Discord), jossa voidaan keskustella mm. digitaalisista peleistä ja roolipeleistä osana pelikasvatusta. Kiertävässä Digipajassa rakennetaan mm. yhteisöllisesti digitaalista Turku Minecraftissa ja opetellaan erilaisia digitaalisia taitoja, kuten kuva-, äänin- ja videoidintia, sekä keinoälyn hyödyntämistä. Digitaalinen toimintaympäristö on jatkuvasti muuttuvaa ja kehittyvää ja toimintaa toteutetaan nuorten tarpeista lähtien.

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Lauseke

Esitykset talouden tavoitteiden jatkovalmistelua varten

Toimielin	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen/ investointiosaan, 1 000 €
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, nuorisopalvelut	Haetaan yhdelle uudelle etsivälle nuorisotyöntekijälle avustusta (AVI) (kriteerit täyttyvät)	-25
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, nuorisopalvelut	Ulosvuokrauksen hinnastojen päivitys ja tuotemyynti, mm kohdennettu nuorisotyö	-15
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, nuorisopalvelut	Toiminnan aukioloaikojen tarkastelu	-100
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, nuorisopalvelut	Toimintamenojen vähentäminen	-71
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, nuorisopalvelut	Henkilöstösidoistaerien vähennys	-8

Talouden tavoitteet

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloarviot, 1 000 € (ulkoiset erät)

Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 muutoksin	Talousarvio 2025
Toimintatulot			
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	25	392	571
TOIMINTAKATE	-25	-392	-571
Muutos-%		-1 468,0 %	-45,7 %

Nuorisopalvelut

Käyttötalousosa	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 muutoksin	Talousarvio 2025
Toimintatulot	623	671	721
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	-6 450	6 796	6 635
TOIMINTAKATE	-5 828	-6 126	-5 914
Muutos-%		-5,1 %	3,4 %